

Van laf naar lef

Wie is Mirjam Venneker- van Lierop, de initiatiefnemer van de onderwijspetitie lerenvoorhetleven.nu?

Mirjam woont in de kop van Noord-Holland en is geboren tussen de tulpenvelden. Het huis waar ze in haar jeugd opgroeit, draagt de naam 'Levenslust'. Ze heeft altijd met veel plezier meegewerkt in het familiebedrijf en een hele warme band met haar vele ooms, tantes, neven en nichten die allemaal in de buurt wonen. Mirjam werkt in Friesland en rijdt dus vanuit Noord-Holland over de Nieuwe Afsluitdijk. Elke dag ziet ze hoe daar gewerkt wordt aan een fantastisch project van veiligheid, energietransitie, unieke vismigratie-rivier en biodiversiteit.

Mirjam heeft het mooiste beroep van de wereld. Leraren opleiden die biologie, natuurkunde en scheikunde gaan geven op de middelbare school. Leren is namelijk iets magisch. (Mensen)hersenen zitten heel slim in elkaar. En hoe meer je leert over hoe de natuur in elkaar zit, hoe interessanter het wordt en hoe meer vragen je hebt.

Mirjam is 51 jaar en was daarvan 50 jaren laf. Het afgelopen jaar, of eigenlijk de laatste paar maanden, heeft ze lef gekregen en dat maakt haar leven een stuk interessanter. Hoe is dat gekomen?

Mirjam werkt met mensen die veel willen leren en veel onderzoek lezen, bijvoorbeeld over klimaatverandering. Ze vertellen erover en delen ideeën wat goed is om te leren voor het leven. Mirjam werkt ook met hele leuke studenten die enthousiast zijn en goede vragen stellen. Ze heeft 2 kinderen die veel meer lef hebben dan zij. Mirjam heeft een man die altijd bezig is het huis duurzamer te maken en 2 jaar geleden voorstelde om zoveel mogelijk plantaardig te eten. Ze houdt van koken en experimenteren en vlogt daarover. Ze kweekt nu zelfs haar eigen kruiden in de tuin. Mirjam geeft les en doet onderzoek hoe leren leuker wordt als het betekenis heeft op het leven van leerlingen nu en in de toekomst. Een toekomst met klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en waar behoefte is aan duurzame productie en consumptie en een rechtvaardige verdeling van de welvaart.

Hoe doe je dat in het onderwijs? Leraren hebben het namelijk al heel druk en er is ook een tekort aan leraren. In het onderzoek dat Mirjam doet zeggen studenten en leraren dat ze het integreren van duurzaamheid best lastig vinden, maar ook heel belangrijk en dat elk stapje bijdraagt om leerlingen keuzes te kunnen laten maken nu en in de toekomst. Er zijn veel goede voorbeelden, ontdekt Mirjam. Veel leraren zijn al veel langer bezig dan zij en hebben er meer verstand van. Ze geven gastlessen aan haar studenten en Mirjam en haar collega's leren daar weer van. 'Van en met

elkaar leren', dat is haar lijfspreuk. En op een dag werd ze wakker en dacht: 'Met al die slimme ideeën moeten we wat doen! Nu!'

Waarom juist nu?

Op dit moment wordt de kennisbasis van de lerarenopleidingen aangepast. Dat doen lerarenopleiders met elkaar en daar heeft Mirjam met haar collega's gezorgd voor een voorstel dat duurzaamheid, naast andere belangrijke contexten wordt geïntegreerd in de lerarenopleidingen. Ook worden de kerndoelen en de examens weer aangepast bij wat de toekomst van het onderwijs vraagt. Ook hier helpt Mirjam, samen met haar studenten en de leraren die ze kent advies te geven. Ze merkt dat leerlingen, studenten, leraren (in opleiding) en schoolleiders het belangrijk vinden en hun stem willen laten horen. Ook vervolgoopleidingen en bedrijven uit de regio vinden het belangrijk. Op scholen zijn al goede voorbeelden. Vakken als ontwerpen en ontwikkelen, het werken met opdrachtgevers uit de regio, initiatieven als bedrijf in de klas, klimaatdialogen, het klimaatexamen en klimaat helpdesk waar je vragen kunt stellen aan wetenschappers. Ook leerlingen zelf verenigen zich. Ze maken gebruik van het recht van demonstratie en lopen de klimaatmars. Kunstenaars schrijven klimaat songs.

Lef tonen

Op 12 april was een conferentie duurzaamheidsdidactiek in Utrecht. Mirjam mocht daar vertellen over het onderzoek dat ze doet, waarin haar studenten op hun stage samen met hun werkplekbegeleiders onder andere bèta-burgerschap-onderwijs ontwerpen en uitvoeren. Ze hoorde daar dat het Europese Hof in dezelfde maand uitspraak heeft gedaan dat klimaatverandering een wetenschappelijk feit is en dat niets doen leidt tot schendingen van mensenrechten, zoals voedselschaarste en gebrek aan drinkwater. De politiek is verplicht actie te ondernemen. Dat start met toekomstgericht onderwijs waarbij de wetenschappelijke feiten benoemd worden en geleerd kan worden welke keuzes we nu en in de toekomst maken ten behoeve van een leefbare planeet waar we als mensen verantwoordelijk voor zijn. Deze dag gaf zoveel energie en het idee om, naast andere inspanningen, een onderwijs petitie te starten: lerenvoorhetleven.nu.

Hoe pak je dat aan?

Mirjam heeft ideeën en veel levenslust, en goede contacten die weer goede contacten hebben. Ze weet ook wat ze niet zo goed kan en vroeg hulp van vrijwilligers die daar juist wel goed in zijn. Op de hogeschool van Mirjam werken ze volgens *Design Based Education*. Dat is een goede manier om een project aan te pakken. Je vraagt tijdens het proces veel feedback aan zoveel mogelijk mensen die er verstand van hebben. Elke dag leert Mirjam beter wat een goede aanpak is. Omdat Mirjam fulltime lesgeeft en geen budget heeft, bedenkt ze dat de petitie een sprint moet worden tot de zomervakantie. Daarbij gaat ze ervan uit dat leerlingen,

studenten, leraren (in opleiding), schoolleiders en andere betrokkenen zoveel mogelijk mensen (via social media) vragen de petitie te tekenen.

Er zijn 3 toolkits voor het onderwijs

Toolkit 1. De petitietekst als lees- en rekentekst

Toolkit 2. Lessonup Inhoudelijke boodschap petitie lerenvoorhetleven.nu

Toolkit 3. PPT Petitie als burgerrecht

Je kunt op de website een formulier (Form) invullen als je meer wilt doen om van de petitie een succes te maken en/of meer wilt leren duurzaamheid te integreren in de lessen.

De petitie is voor Mirjam nu al een succes. Tijdens het proces de afgelopen maanden heeft ze veel mensen leren kennen en verbindingen gelegd. Daardoor wordt duurzaamheid binnen de lectoraten van NHL Stenden Hogeschool nog beter op de kaart gezet. Ook gaat ze samenwerken met onderzoekers en lerarenopleiders van andere universiteiten en hogescholen en krijgt ze steeds te horen: 'Jouw enthousiasme werkt aanstekelijk.' En dat geldt ook voor zichzelf. Met lef is het leven voor haar een stuk interessanter.

Als het Mirjam lukt na 50 jaar van 'laf' naar 'lef' te gaan, lukt jou dat zeker. Samen in beweging. Wij willen lerenvoorhetleven.nu!